

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 " — "
Na štvrt' roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo :

Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
*sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.*

Proti úžere.

Dr. Edmund *Beniczky*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu ružomerského, nie bez výsledku predložil krajinskému snemu nedávno interpelláciu v záležitosti úžery, akú prevádzajú v hlavnom meste a na vidieku s vkladáním rozličného nábytku do skladov. — Následkom tejto interpellácie uzavrelo zastupiteľstvo hlavného mesta, že cieľom stíhania úžerníkov tohoto druhu, úradne podujme zodpovedné kroky u patričnej vrchnosti. — Pohli sa ale aj sami úžerníci a v strachu pred úradným stíháním, uzavreli spoločne, že napozatým také založné cedule vystavovať budú, ktoré celkom zodpovedia obchodnému zákonu. Týmto spôsobom chcjú prevádzať úžeru pod ochranou zákona obchodného.

Tento nový figel úžerníkov nahliadol ale krajinský vyslanec dr. Edmund *Beniczky*, preto aj v zasadnutí snemovne dňa 10. marca predniesol nasledujúcu interpelláciu.

Edmund *Beniczky* : V interpellácii mojej nedávno prednesenej, pozornosť ctenej snemovne obrátil som na úžeru, akú prevádzajú s vkladáním rozličného nábytku do skladov. Teším sa tomu, že hlavné mesto (Hluk), následkom jedného návrhu, vynieslo uzavretie, ktorým umožnené je prísne a úspešné stíhanie tejto úžery. Pravda je síce, že bránia sa aj majitelia skladov. Ako počúvam, v jeden deň zničili všetky staré založné cedule a obchodné blanketty a potrebujú teraz nové založné cedule s nasledujúcou osnovou : «Ja niže podpísaný X. Y. odovzdávam vám na druhej strane vypísané moje

predmety cieľom odpredaju. Vy tie na druhej strane vypísané veci môjho tovaru odpredať môžete za 100 korún. Nakoľko by sa vám nepošťastilo tie moje veci odpredať behom jedného mesiaca, zavazujem sa ich zpiatky vziať, v protivnom páde v smysle 284. §. obchodného zákona, od skladu a za opateru vyplatiť 20 korún. Uznávam, že som zdvihol 60 korún».

Ctená snemovňa! Netrpí pochybnosti, že táto nová záložná cedula od skladu, presne a prísne zodpovedá 284. §. obchodného zákona, ako aj bodu b) 27. §. záložného zákona.

Mikuláš *Zboray* : Tiež aj figlom úžerníkov!

Edmund *Beniczky* : Vzdor tomu ale, ctená snemovňa (Čujme! Čujme!), nepochybujem o tom, že je to už posledný pokus týchto ľudí. Ja dnes ešte dôverujem v tom, že ku stíhaniu povolané vrchnosti, pod nátlakom ct. snemovne a verejnej mienky, najdú aj pod touto novou lárvou ukrývajúcich sa úžerníkov. Nepochybujem o tom, že vrchnosti prekutajú aj tieto nové skovánky. Napokon tiež ani o tom nepochybujem, že už, čo len dľa zásady: *lex posterior derogat priori*, uplatňovať budú proti ním nariadenia zákona o úžere.

Toto len z čiastky povzbudilo ma k novej interpellácii; druhá a hlavná pohnútkou k mojej interpellácii je, že ct. snemovňa nachodí sa snáď ešte pod čerstvým dôjmom odhalenia tejto úžery a vidí pevnú vytrvalosť a nezvratnú dôslednosť, akými gšefty jejich prevádzajú títo úžerníci.

Pán minister obchodu, jeho poťažné nariadenia ešte ani nevydal, títo úžerníci ale už mu ripostujú, nevidalou prefikanosťou nemožné chcjú urobiť jeho nariadenia a to, ako som

povedal, presne a prisne na základe zákona obchodu. Či nás tento pád neupomína na to, čo podajedni už od dávna tu ohlasujú a prizvukujú, že veľká hrba našich zákonov celkom je zostarená a medzi týmito zvlášte zostarený je náš obchodný zákon. Ako by aj nebol zostarený, veď on ešte z roku 1875., teda takmer zo samého počiatku navrátenia ústavy pochádza, ja ale osmelajem sa ct. snemovňu prítomne na to upozorniť, že i dľa terajšieho domného poriadku, ct. pán vyslanec Ludvik Mérey, ešte 17. júla 1907. zaznačil návrhy v záležitosti úžery s vechslami, úžery prevádzanej v kupectve a cieľom modifikácie exekučného zákona, ct. snemovňa ale k odôvodneniu týchto návrhov ešte po dnes neustálila lehoty.

Ct. snemovňa! S akými výhľadmi na úspech môžeme my k obrane záujmov obecnstva a občanov, na dejišťe vysielat štátnu moc s hrdzavou zbraňou zostaralých a prežitých zákonov, keď ona v tejto podlej, starej zbrani proti prefikaným úžernikom sotva sa tackať a hýbať, tým menej bojovať môže, z čoho potom v tejto mravne celkom zhubenej peleši hriechov to nasleduje, že by tu akokoľvek dobré a dokonale zákony snáď už ani neboly dostatočné a proti prefikanosti a figliarstvu všeliakých úžerníkov potrebné by bolo vyhlásiť prísne, trestné štatárium. (Pravda! Tak je!) Lebo o krajine ani nehovoriac, není snáď druhého mesta na celom svete, kde by jednotliví, prefikanejší, nesvedomitejší, na úkor veľkých vrstvi obecnstva tak vedeli bohatnúť, ako u nás. Na celom svete není krajiny a ani mesta, kde by v každom odvetví hospodárskeho života s tak veľkou dôslednosťou objavovala sa úžera, na vyžieranie založené, hospodárske vykorisťovanie, ako u nás. (Čulé schvalovanie.)

Toto, ct. snemovňa, je mesto, v ktorom pri prehliadaní, ba v niektorých pádoch i pri samej podpore jednotlivých vrchností, bez sociálneho svedomia, v XX. stolytí vysokej kultúry, slobodne zdierať nás môžu ako Šobri a Šavanyú, zbojnící Bakonya a pustatín. Je to, ct. snemovňa, mesto, kde počnúť od múky až po papriku, zfalšované všetko . . .

Mikuláš Zboray: Samé mózi a šenky na pálené.

Edmund Beniczky: . . . v ktorom v zime pre

úžeru s kamenným uhlím, väčšia čiastka obyvateľstva triasť sa musí v nekúrených bydlách, v ktorom žiť musíme v jednostajných bojoch, otravovaním a vyžieraním, proti nám a telesnému zdraviu neustále a dôsledne prevádzaných, pri kunštovne nasnovanej a udržiavanej drahoty, ktorú žiadnou sporivosťou odolať nemožno, v prostred zeme nevyčerpatelnej úrodnosti, v ktorej urodí sa všetko, čo potrebujeme, ku jejžto pokladom ale, vzdor nesčíselným cestám, aké ku ním vedú, dostať sa nemôžeme. Všetko to aj prečo? Preto, lebo toto mesto napadla invázia, obsadly a obsadené držia isté hordy . . .

Julius Hódy: Len smele to povedzte! (Čulá veselost.)

Edmund Beniczky: . . . zázračne spoluúčinkujúca a spoločné záujmy svoje zvláštnou diviniáciou sledujúca a obhajujúca účastinárska spoločnosť, ktorá slobodne povzbudzuje všetky túžby po gšeftoch s veľkým a nenadále rýchlym osohom spojených, pri čom ku obchádzaniu zákonov a tisícročných tradícií, prefikaným rozumom a nedostížiteľnou ústrojnoscťou vyčerpáva všetky poskytujúce sa jej prostriedky. (Tak je! Tak je!)

Zostúpme len, ct. snemovňa, pri horiacej fagle lásky k bližnému do tých spoločenských hlbín, kde tlačiacie nás starostí a útrapy tisíc násobne obťažujú našich bližných; zostúpme do tých hlbín, kde boj o život a smrť medzi pevnejším a slabším všetko pustošiac a kynoziac nemilosrdne, ešte vždy najdivejšie zúri v podobe prastarých vekov. Vtedy aj v hlbínach týchto spatríme znovu povstanie barbarských časov stredoveku. Spatříme navrátenie sa, dľa našeho zdania dávno už pochovaného poddanstva a otroctva. (Tak je! Tak je! v prostriedku.)

Lebo ct. snemovňa, keď ten chudobný človek dostane sa do pazúrov úžerníka s potravnými článkami, úžerníka s kamenným uhlím, úžerníka s vkladáním do skladov, úžerníka s árendou od bydla a úžerníka zplácania v čiastkách, položenie tohoto chudobného človeka zaiste není iné, ako bolo volakedy robotujúceho poddaného, lež bez patriarchálneho rázu starých časov, lebo pánsťvo terajšieho poddaného zaujíma len jeho výrobok, človek sám, keď vyplatil, čo bol podlžný, nech zhynie s celou smutnouhrou jeho života. — A keď majiteľ domu v

daktorom predmestí do árendy dá dom takej árendáškej hiene, ktorý 30—50—30 takých domov árenduje, či s tým nepredáva spolu aj obyvateľov toho domu takému árendáškovi?

V XX. storočí v Budapešti takto povstáva otroctvo. Vlúdnejšia je snáď len vonkajšia forma, podstata je ale tá istá.

A ct. snemovňa, pomery tieto aké následky majú v ohľade mravnom a verejnospedárskom?

Koloman Brestyenzsky: Jednostranné bohatnutie!

Edmund Beniczky: Keď robotník, alebo na poli zem prerývajúci sedliak vidí, že darmo pacuje a hrduje, nie on má z toho osoh, lež úžerník . . .

Géza Polónyi: Tak je!

Edmund Beniczky: . . . či nebude menej pracovať, ako to sila jeho dopúšťa? A keď ten robotník vidí, že nemá spôsobu a možnosti, aby kedy vyslobodil sa z tejto chudoby, z tohoto poddanstva a otroctva, či vtedy neklesne viera jeho ducha a či ho neopustí celá dôvera v jeho život? (Pravda! Tak je!)

V takto vyprázdnenú dušu aj, ctená snemovňa, vsiakne a pomaly nasbiera sa v nej otrava, druhými ochotne pripravená. (Tak je!) Duša robotníka naplní sa pomstvou, nenávisťou proti jeho utlačiteľom, lež naplní sa pomstvou a nenávisťou aj proti tým, ktorí — ačpráve by k tomu povolani boli — zlými a nedostatočnými zákonami robotníka nebránia, ba prípadne sú proti nemu a berú stránku utlačiteľom. (Hnutie.)

Takto povstávajú potom, ct. snemovňa, v sústave štátneho [telesu tie pustošiace choroby a nemoce, jejichž zkazonosný vplyv všetci cítime. A ct. snemovňa, zkusujúc všetko toto, na pôde stopovania tohože príčin logične a pragmatične kráčajúc ďalej, presvedčíme sa o tom, ako tam hore na hraniciach Galicie najnovšie obyčajne prefiglujú pohraničné stráže.

Prefiglujú ich tým spôsobom, že cestou tu v hlavnom meste jestvujúceho ústredného podniku, cieľom vystahovania sa do Ameriky, obracajú sa ku parolodnej spoločnosti *Cunard Line*, žiadajú od nej lodnú kartu, pošlú na ňu dvadsať korún závdavku a s certifikátom, ktorý potom dostanú, odcestujú do Rakúska, ba často aj cez Uhorsko do Fiume, kde im potom ani

na myseľ nepríde, aby na loď vstúpili, lež idú do ústavu na Deák-placi vo Fiume sa nachodiaceho, kde ich vyumývajú, vyčesú, ostrížu, do európskych šiat oblečú a s prvým vlakom odvezú do Budapešte, kde potom nakladá s nimi výšpomentý podnik.

Koloman Brestyenzsky: Stanú sa hneď aj občanni Uhorského štátu!

Edmund Beniczky: Do Budapešte vsantrujú každý deň 15—20, ba i 30 takých ľudí (Hnutie) a túla sa ich tu stále 70—80 tisíc, o týchto figúrach v krajinskej štatistike pravda ani zmienky neni. (Výkriky v prostriedku: Neslýchaná vec!) Z Budapešte potom pustia sa ako roje k podmaneniu Uhorska . . .

Julius Jánoky-Madocsányi: Nový podmaniteľia vlasti!

Edmund Beniczky: . . . a z tohoto hniezda bacillov roznášajú chorobu úžery a ako agenti a v inom zamestnaní, úžerou v hospodárstve, úžerou s domácim dobytkom, úžerou s pálenkou, úžerou s tovarom pre malých sklepárov, úžerou so semenom ku siatu, úžerou pri parcelovaní pozemkov, kynozia, kazia a hubia celú krajinu. — Druhá čiastka týchto ľudí ostane v hlavnom meste a vrhne sa na hlavnomestské gšefty, prevádza úžeru s potravnými článkami, úžeru s gšeftami na ráty, úžeru vkladania nábytku do skladov, úžeru so záložňami a úžeru vyárendovania bytov. (Hnutie.)

Čoho iného majú sa aj títo ľudia lapíť, ct. snemovňa? Veď tu peňazí a kapitálu do gšeftu nemajú zapotreby, lebo im peniaze a kapitál predávajú banky na 8% a na súčasťňovanie sa v osohu 25%. (Hluk.)

To je tá invázia, ct. snemovňa, ktorú som spomenul. To je tá záplava, ktorá toto krásne hlavné mesto obrátila v klasickú pôdu švindlerstva, irrealnej, nečestnej špekulácie, všemožnej úžery a hospodárskeho vykorisťovania, vábenia ku smilstvu, kupčenia s dievkami a dušu mládeže otravujúcej pornografie. (Tak je!) Preto aj povedal som, ct. snemovňa, že tu zákony snáď neni sú už ani dostatočné, lež že tu pri bubne a medzi bajonettami uplatniť treba prísne, trestné štatárium. (Tak je!) Čo nám osožia zákony a hraničná policaj, keď na površí tejto, s každým dňom srastajúcej záplavy, bez prekážky a hatí, neznámych hriechov smeti prúdom valia

sa do tejto krajiny? Čo nám osozí hraničná policaj? čo nám to osozí, keď táto hraničná policaj, kde-tu, v zriedkavých pádoch, príde na to, že daaký nemilý hosť chce sa preškrf cez hranicu, polapí ho a zatkne, keď ale presne po tomto zatknutí, alebo jedon-dva dni pozdej, tu hore v stredišti predsedovia, úradníci náboženskej obce, advokáti a krajinskí vyslancovia napadnú ministra vnútra a vynútia, vykapacitujú od neho zrušenie nariadeného zatknutia . . .

Julius Jánoky-Madocsányi: Neslýchaná vec!

Edmund Beniczky: . . . policaj ale prinútená je toho dostahovalca v mene humanizmu, konfessionálnej trezlivosti a nadovšetko v svätom mene liberalizmu na slobodu pustif. (Výkriky z ľudovej strany: Tak je! Dost' zle!) A takýmito pádami odstrašená, chráni sa napozatým vyzvať proti sebe nevoľu ministra.

Béla Csitáry: To je slabosť!

Edmund Beniczky: Nikomu nechcem nanútiť moje presvedčenie, ja som to už ale povedal pred ct. snemovňou a poviem to za každým, keď sa mi ku tomu príležitost' zavdá, že je to najväčšia chyba, že my všetcia od desaťročia s kadidlom v ruke holdujeme cudzím modlám, falošnému božstvu západu, falošnému totiž liberalizmu.

Julius Jánoky-Madocsányi: Pravda! Tak je!

Edmund Beniczky: Vec sa tak má, že my všetcia — snáď s malými výnimkami — vyvolení opatrovníci našej vlasti, tu sedíme a kocháme sa, možno že v lesklých, lež nie vrelých a oživotnujúcich farbách tohoto falošného liberalizmu. (Tak je! z ľudovej strany.) Lúče tohoto liberalizmu púšťame na strom našej vlasti a povedáme: «Prekvitaj a rastni strome našej vlasti; rozvíňaj ozdobu tvojho kvetu, donášaj ovocie, ochranné konáry tvoje rozširuj nad nami všetkými!» — Falošnými lúčami ale zoslabeným okom nebadáme, že peň toho stroma a všetky jeho konáry obsadené sú všetko pustošiacimi húsenicami . . .

Julius Jánoky-Madocsányi: Tak je!

Edmund Beniczky: . . . hmyzom, životnú silu toho stromu vyžierajúcim a on aj nekvitne, ncrastie a nerozvíja svoje vetvy, lež oproti, vždy viacej vädne, prachne a trať listie. (Tak je!)

Julius Hódy: Pravda! Tak je!

Edmund Beniczky: Preto treba nám ohla-

sovať, že naše zákony konečne povznášať sa musia ku opravdovej výške životných potriebností našich. Preto dobíjame neustále osudnú nečinnosť právneho života nášeho. — Lebo čo máme my alebo krajina zo zákonu o vechsloch, zo zákonu obchodného, keď tie už dávno za sebou nechaly jednostajne pokrčkujúce časy? Čo máme na príklad zo zákonu o úzere, keď ho — ako som to už v predošlej interpellácii predniesol — súdy len s obavou upotrebujú? (Tak je!) Keď on pre jeho nedostatočnosť v prezentívnom smere nemôže sa vôbec uplatniť a jeho nedostatočnosťou často ku tomu zavdáva príležitosti, že keď úzere utláčajú na jednom mieste, uhniezduje sa hneď na druhom. (Tak je!) Zákon tento nech sa preto prevádza nie dľa litery, lež dľa významu a smeru. Vtedy len sôpovie vždy nárokom verejných potriebností. — Zákony majú žif a účinkovať a nech sú neni len mrtvé, zmeravené múmie zákonoskladného muzea.

Lebo tomu neni tak prítomne, v tomto spatrujem ja príčinu toho, že ten cudzí kmen na hraniciach Galicie, medzi všetkými krajinami, práve našu vyvolil si za cieľ dovandrovania. (Pravda! Tak je! z pravej strany. Výkriky z ľudovej strany: Zvláštne zákony na nich!)

V tomto spatrujem ja príčinu toho, že títo ľudia vzdorujúc všetkému uponíženiu a zatknutiu, cez všetky prekážky a hraničné stráže s prefiglovaním všetkých proti nim vydaných nariadení, stále, vytrvale a dôsledne snažia sa cez hranice v rovnom smere, jestli možno, krajiny a monarchiu obchadzajúc, keď treba, lež vkradnú, všantrujú sa do tejto krajiny, (Tak je! z pravej strany) do tohoto mädom a mliekom tekúceho Kanaanu, do tejto, ako to z daleka cítia, zeme zaslúbenej.

Julius Hódy: Tu sú hneď i voličia v obciach!

Edmund Beniczky: Preto žiju u nás a preto len pre nich má významu to staré príslovie: «extra Hungariam non est vita». (Tak je!) Vedia oni dve veci! Vedia, že v tejto krajine ako národná choroba panuje náklonnosť ku ľahkomyselnosti a vyhadzovaniu peňazí a vedia ďalej aj to, že v našich zákonoch neprichystali sme ochranného protilieku proti tejto narodnej chorobe, preto ju aj chladným a premysleným vy-

rátaním vedia využítkovať. Prefikanosťou a tým, že sa vo všetkom chytré vynajst vedia, frčky hádžu v tejto krajine ešte aj zákonom panujúcim. (Tak je!) Diery lámu v nich, vklznú sa najprv cez hraničnú policaj, potom cez riedke saky našich zákonov hrnú, valia, množia sa a to potiaľ, kým veľké dielo podmanenia tejto vlasti úplne a celkom zakončené uebude.

My, ctená snemovňa, keď sme sa o tomto osudnom nebezpečenstve národnom presvedčili, odstrániť máme staré, neosožné ssutiny a postaviť silným oceľovým štítom obrnenú pevninu, v ktorej národne mravy a majetky naše bezpečne utiahnuť sa môžu. (Tak je!) Na bok nám treba odhodiť zlé a staré zákony, na miesto starých a zodraných ustanovizní postaviť nám treba nové. (Tak je!) Proti tomuto tatarskému pustošeniu krajina naša nemôže sa brániť strielkami a starými flintami s krameňom, lež guľky sypajúce kanóny, mitrallozky treba do radu postaviť. Revidovať máme všetky zastarané poľahké zákony a na našich šancoch opraviť všetky tie čiastky, cez ktoré zvláste a vytrvale napádajú národný život náš.

Ku tomuto veľkému dielu národnej obrany, v rámci skrovnej interpellácie prispieť chcem jednou skrovnou tehlo, keď ct. pánu ministroví obchodu tú otázku predkladám (číta): «Náklonný je uh. kráľ. pán minister obchodu už aj ohľadom na úžeru s vkladáním do skladov, v porozumení s uh. kráľ. pánom ministrom pravosúdia postarať sa o prípravu a predostrenie novelly obchodnej?» (Hlučné éljen a schvalovanie z ľavej strany. Početní blahoželajú rečníkovi.)

Porada Katolíckej Jednoty v Baňskej-Bystrici.

Cieľom organizovania Katolíckej Jednoty, duchovenstvo baňskobystrického biskupstva držalo poradu dňa 10. marca v Baňskej-Bystrici. Porade predsedal osvietený pán biskup Farkaš *Radnai*. Zo strediska Katolíckej Jednoty dostavili sa ku porade: podpredseda dr. Mikuláš *Zboray*, hlavný správca dr. Alexander *Ernszt*, hlavný tajomník Štefan *Haller*, krajinský vyslanec dr. Karol *Wildfeuer* a redaktor Karol *Huszár*.

O veľavýznamnej porade tejto podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Osvietený pán biskup zahájil poradu o pol jedenástej hodine predpoludním vo veľkej dvorane katolíckeho spolku tovaryšského. Prítomní boli:

Ladislav Vissnyovszky veľpraepošt, Jozef Gürtler pápežský praelát, Ján Havrán titulárny biskup, P. Koloman Takács praepošt, Adolf Grosch pápežský komorník, Izidor Machovich opát kanonik, Jozef Droppa titulárny kanonik, dr. Ján Kohúth farár (Besztercebánya), Jozef Hyross dekan farár (Garampéteri), Michal Matunák školdozorca, farár (Breznobánya), Michal Judt správca fary (Felsőszabadi), Peter Simek farár (Erdőköz), dr. Štefan Kmety farár (Lopér), Ignác Lúczky správca fary (Kisgaram), Rudolf Bobok farár (Garamolaszka), Ludvík Gróne správca fary (Garamszentmiklós), Štefan Dlhos farár (Garamszentandrás), Ján Longauer farár (Libetbánya), Štefan Sebestyén farár (Zólyomlipcse), Anton Missúth farár (Zólyomradvány), Ján Kalina správca fary (Mezőköz), dr. Georg Gonda okresný školdozorca, farár (Erdőbádony), Pavel Márik farár (Zólyombucs), Jozef Csanaky, Béla Dvihally kapláni (Besztercebánya), Mikuláš Griger farár (Jánosgyarmat), Jozef Brestyenzky farár (Körmöczbánya), Julius Sándory dekan farár (Hajnik), Martin Matuskovich kanonik farár (Zólyom), Ján Datel dekan farár (Nagyszalatna), Karol Majthán farár (Végleshuta), Anton Kugyelka dekan farár (Zólyom-miklós), Ján Brezina správca fary (Gyetva), Ján Kucharik kaplán (Gyetva), Jozef Schwartz kaplán (Benesháza), Vincenc Farkas dekan farár (Nagyócsa), Georg Mikó farár (Zólyomternye), Pavel Hutyán farár (Korpona), Béla Frommeyer dekan farár (Dobronya), Karol Formanek farár (Baczúr), Georg Ohrival farár (Tajó), Jozef Hladovszky farár (Garamrudna), Ján Komora dekan farár (Rutka), Štefan Csongrády farár (Urvölgy), Ladislav Jozif dekan farár (Kékellő), Karol Janecsek farár (Kunovágás), Mikuláš Grieger farár (Jánosrét), Ján Zachar farár (Felsőmicsinye), Karol Hölszky okresný školdozorca, Anton Richter rada biskupskej svätej stolice, Arnold Bobok redaktor, Štefan Császik professori lyceumu, Jakub Pálik, Ondrej Kalmanecok predstavení semenišťa, Anton Ficzel, Béla Felix kapitulskí kapláni (Besztercebánya), Adolf Bóry farár (Martalja), Franc Klein farár (Mosócz), Karol Straub správca vyššej štátnej dievčenskej školy, Štefan Acsay kráľ. školský správca katolícky, Anton Wachenhusen generál, Ludvík Orbán účtovný úradník financdirekcie, Štefan Pájer hõrmajster, Štefan Ivankievics tajomník financdirekcie, dr. Arnold Amman, dr. Imrich Petykó pravotári, Ludvík Payerberger staviteľ, Vilhelm Puschmann, Anton Machovich, Franc Dávid, Anton Barth, Franc Hugyec, Pius Sztraka, Jozef Platzer, Ján Kelényi, Jozef Páricska, Anton Vykopal, Pavel Szabó, Ján Steiner, Koloman Barth, Jozef Strobl, Jozef Humenzsky, Ján Együd, Štefan Mihálik, Adolf Hergott, Jozef Steffko, Jánova Kocsy man-

želka hlavného hórského radcu, predsedníčka oltárneho spolku, Štefanova Páyer hórmaistrová, Jánova Móry, Antonova Bacskor, Margareta Prohászka.

Osvietený pán biskup Farkaš *Radnai* v zahájajúcej reči poukázal na poslednú hodinu, aby spoločenské triedy smýšľanie a účinkovanie svoje riadily dľa svätého evangelia, ktoré ohlasuje naša cirkev. — Jednota Katolíckeho Ludu preto aj na území baňskobystrického biskupstva, spoločenské združenie má byť všetkých katolíkov, vyučujúcej teda a učiacej sa cirkvi, ku otvorenej a smelej obrane náboženských zásad a na týchto spočívajúcich mravných náuk katolíckej viery; ku uplatneniu a žabezpečeniu, na týchto zásadách a naukách, ako na pevnom základe spočívajúceho verejnosprávneho a spoločenského poriadku v tom smysle, aby v takto obráňených a zabezpečených baštách štátneho a spoločenského poriadku, obranu a zabezpečenie našol každý kmen ludu a každé vierovyznanie, zarovnak ako aj všetky zákonné práva a nároky jejich; nech ale nenajdú obrany, ba ani ztrpenia žiadné také snahy, ktoré smerujú na zklátenie nábožensko mravných základov, túto krajinu udržiujúcich, na rušenie pokoja medzi konfessiámí pozitívnej viere oddanými, na poburovanie jednotlivých tried spoločenských a na oslabenie štátnej jednoty Uhorska.

Katolíci, duchovní, učitelia a veriaci mojí! Potrebná je táto Jednota Katolícka? Vy všetcia, čo sa za kresťanov držíte, čo sa Boha bojíte a ho vzývate, vy všetcia, čo prijímate učenia, ktoré ohlasoval Ježiš Kristus, čo účastní ste kultúrnych ustanovizní na tomto učení sa zakladajúcich, ku jejichž obrane a udržaniu sdrúžujeme sa my katolíci, povedzte, či môžete byť proti tejto Jednote Katolíckej? Hor sa teda po celom území nášeho biskupstva ku obrane náboženských zásad svätej cirkvi našej, ku zabezpečeniu čistých mravov, kresťanskej kultury a krajiny Uhorskej!

V mene Pána Ježiša zahájajú s týmto naše sriaďujúce shromaždenie Jednoty Katolíckeho Ludu.

Duchovenstvo a početní svetskí na reč osvieteného pána biskupa odpovedali s hlučnými manifestáciami.

Štefan *Haller*, hlavný tajomník vykladal potom potrebnosť a rozličné druhy katolíckej organizácie.

Dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Katolíckej Jednoty, predniesol úspechy, aké dosiahla posiaľ Katolícka Jednota a porovnával ich s účinkovaním katolíckej organizácie v cudzozemsku, prišol k tomu výsledku, že po veľkom katolíckom «Volksverein»-e v Nemecku, na prvom mieste stojí Jednota Katolíckeho Ludu v Uhorsku. Dľa jeho mienky ale neslobodno sa uspokojí len so sbieraním členov, lež pokračovať treba v intenzívnejšom živote. Počet členov Katolíckej Jednoty najbližšie zdvihnúť treba na 200 tisíc a nesmieme si dotiaľ ani oddýchnuť, kým nemáme členov jedon million. O úlohách najbližšej budúcnosti vyvinul obsirný program, jehož hlavné body vzťahujú sa na vypracovanie plánu dotyčne účinkovania Jednoty po dedinách a mestách, poťažne založenia socialných knižníc k požičiavaniu ludu a postavenia robotníckych tajomníckych úradov v priemyselnych stredidišťach. — Veľkú váhu treba klásť i na sociálnu výchovu mladej intelligencie. Najprv ale organizovať musí sa lud, lebo v nastávajúcich bojoch len množstvo rozhodne.

Mikuláš *Zboray* temperamentnou rečou uchvátil celé obecenstvo. Hlavnou úlohou Katolíckej Jednoty je Uhorsko udržať kresťanstvu. Sila v srdciach väziaca je našou mocou. Nech je už raz koniec tej lahostajnosti, akú prejavovali posiaľ mnohí katolíci. Pred nami ležia smutné pády: Barkóczy, Koczurek, krutý útok Harkányiho a attentát kruhu Galilei. V lóžach freimaurerských stroja sa k hrozným veciam. Z novín «*Pesti Hirnap*» prečítal jedon článok, jehož pisateľ bez mena vyhráza sa kresťanskému obyvateľstvu Uhorska, aby zastavilo antisemitizmus, lebo ináč zdvihne sa «lud židovského žargonu» (nárečie).

Dr. Karol *Wildfeuer*, krajinský vyslanec, z vlastnej zkúsenosti porovnal pomery, aké panujú medzi katolíkami vo Francúzsku a Nemecku a prišol k tomu výsledku, že duchovný i pri najväčšej nábožnosti jeho, môže utratíť svojich veriacich, jestli sa nesúčastňuje v spoločenskom dejstvovaní a jestli neplní svoje povinnosti vo verejnom živote. Keď ale duchovenstvo vo všetkých okolnosťach života stane sa vodcom ludu, vtedy aj lud zastane vždy cirkev a netreba sa báť žiadnej búrky.

Dr. Alexander *Ernszt* a dr. Mikuláš *Zboray*

predostreli konečne návrhy, aby pre biskupstvo baňskobystrické vyvolený bol agitacionálny výbor a aby *ako agitacionálna nedela pre územie tohože biskupstva ustálený bol deň 28. marca.*

Pritomní s oduševnením a jednohlasne prijali oba návrhy a s tým zakončila sa porada.

Pápež proti právu «veto».

Po uprázdnení pápežského trónu, za príležitosti voľby nového pápeža katolíckej svetskej mocnosti používať mohli to právo, že proti prípadnému vyvoleniu za pápeža daktorej im nemilej osobnosti, u sboru kardinálov už vopred pozdvihly slovo a vyslovily «veto».

Pápežská svätá stolica 11. marca uverejnila úradnú zprávu, ktorej dodatok obsahuje zvláštne ustanovenia na tie prípady, keď sa pápežský trón uprázdni a vedie sa voľba pápeža. Tieto ustanovenia sú zahrnuté do troch konštitúcií, z ktorých druhá «Constitutio commissum nobis» (20. januára 1904.) proti právu «veto» zaujíma stanovisko. Táto konštitúcia poukazuje na tú snahu pápežov, ktorou chceli zrušiť zneužívania nazvané právom «veto». Konštitúcia potom toto hovorí:

Pod farchou trestu Božieho a vyobcovania z cirkvi zakazujeme každému kardinálovi rímskej svätej cirkvi, terajším práve tak ako i budúcim, taktiež aj tajomníkovi svätého kardinálskeho kollegiuma a všetkým tým, ktorí sa zúčastnia na shromaždení kardinálov («conclave»), aby od ktorejkoľvek svetskej mocnosti prijali to poverenie, aby «veto» navrhovali, už či jako jednoduchá žiadosť alebo v inej forme je prednesené toto «veto», či sa buďto na celé kardinálske kollegium, buďto na jedného alebo druhého kardinála upraví písomne alebo slovom, direktne alebo indirektne. Tento zákaz sa poľahuje na každú intervenciu, alebo zakročenie, cestou ktorého by sa svetská mocnosť mohla zamiešať do záležitostí voľby pápeža, bez ohľadu na to, že jakým spôsobom sa to deje. Konečne s tými istými slovami, ako naši predchodcovia na kardinálov rímskej svätej cirkvi upravujeme tú súrnu výstrahu, aby ani v najnepatrnejšej miere nepozorovali na zamiešanie sa svetských mocností alebo na svetské uvažovania, lež výlučne slávu Boha a dobro cirkvi držiace pred

očima, spojili svoje hlasy v prospech toho, ktorého za súčasného považujú od ostatných na to, aby celú cirkev zdarne a užitočne spravoval.

Konštitúcia sa nasledovne končí:

Krem toho našou rozhodnou vôľou je, aby terajšia listina spolu s ostatnými takéhoto smeru konštitúciami na prvej kongregácii, ktorá sa riadne po smrti pápeža vydržiava, ako i po vkročení do «conclave» znova prečítaná bola a jakonáhle sa niekto na pápežskú hodnosť povýši, ten nech složí prisahu na to, že konštitúciu svedomite bude nasledovať bez ohľadu na každú príčinu, ktorá je proti nej nameraná. Nikomu neni dovolené, aby tento náš zákaz, nariadenie, osvedčenie, zaviazanosť, vyjavenie vôle, výstrahu a predpis urazil alebo proti nim účinkovať sa opovážil. Jestli by sa to ale kto urobil opovážil, nech zvie, že si vyvolá na seba trest Všemohúceho a jeho svätých apoštolov Petra a Pavla.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Katolícka Jednota minulého týždňa zvláste v stolici čanádskej vydržiavala agitacionálne shromaždenia. Táto stolica známa bola ešte vždy ako hniezdo liberálov. Na podiv je teda, že Katolícka Jednota práve na tomto území hlboké korene púšťa.

Dla došlých zpráv utvorená bola katolícka Jednota v nasledujúcich obciach:

Csanádpalota, Kevermes (stol. Csanád), **Végegyháza** (stol. Csanád), **Kovácsháza** (stol. Csanád), **Magyarbánhegyes** (stol. Csanád), **Városszalónak** (stol. Vas), **Csanádapáti, Sávník** (stol. Szepes), **Sopronujlak, Keszthely, Esztergom Viziváros, Bergölény, Putnok, Pinkafő, Rábahidvég, Uj-Arad, Veszprém Jákó, Erzsébetfalva, Kácsfalva** (stol. Baranya), **Pélmonostor** (stol. Baranya), **Bonyhád-Várasd** (stol. Tolna), **Kis-Dörög** (stol. Tolna), **Turterebes** (stol. Ugoesa), **Sárköz** (stol. Szatmár), **Tolna, Sopronujlak, Kiskundorozsma** (stol. Csongrád).

Srbi chcú mať vojnu.

Srbsko sa niako nechce lapíť lepšieho rozumu a na silu chce mať vojnu.

Srbsko namiesto toho, aby na zakročenie uhorsko-rakúskeho vyslanca belehradského, grófa *Forgácha* rovnú a rozhodnú odpoveď dalo, znova začína vec pretáho-

vať. Už začínajú roztrusovať chýry o odpovedi Srbska na zakročenie našej monarchie a tieto chýry veru ani najmenej nepoukazujú na to, že by Srbsko chcelo kráčať po ceste pokoja. Že kedy dá Srbsko Uhorsko-Rakúsku odpoveď o tom koľujú rozličné chýry. Dľa jedných chýrov už v najbližšie dni, dľa iných ale len koncom mesiaca marca. Ale chýry sa v tom srovnávajú, že *odpoveď bude odmietavá.*

Dľa náhľadu srbských vládnych kruhov Srbsko v záležitosti annexie Bosny a Hercegoviny svoje stanovisko v poslednej obežnej note (dňa 10. marca) ustálilo a síce tak, že annexia je európejskou otázkou a preto srbská vláda ju nemôže spojiť s otázkou obchodnej zmluvy, ktorá sa má uzavrieť s našou monarchiou. — A aby Srbi celému svetu ukázali, že svoj osud položili do rúk Ruska, ohľadom odpovede radia sa o tom, či vláda priamo alebo *prostredníctvom Ruska* má odpovedať Uhorsko-Rakúsku? A že Rusko stojí za Srbskom, to zrejme dokazuje tá zpráva, že ruská vláda pošle srbskej vláde novšiu notu, v ktorej upozorní srbskú vládu, aby s Uhorsko-Rakúskom *na žiadosť pád nezachala priamo vyjednávať*, lebo toto by Srbsku veľmi mohlo škodiť.

Odpoveď srbskej vlády na ruskú notu Uhorsko-Rakúsko neuspokojilo a toto vedľa aj v Belehrade. Ale odpoveď ani samých Srbov neuspokojila. Vládi vyhadzujú na oči, že prídaleko zašla, keď záležitosť Srbska celkom na Európu sverila. Odpoveď si nevedia ináč vysvetliť, len tým, že ruská vláda rozhodne prisľúbila srbskej vláde, že o splnenie srbských žiadostí, ačkoľvek i od dosavádnej v odchylnej forme, sa postará. Srbský zahraničný minister Milovanovič na konferencii vyslancov podal o tomto vysvetlenie, ktoré vyslancov celkom uspokojilo. Dľa chýru je reč o odkúpení jednej čiastky novibazarského sandžáku, ktorá by srbsku otvorila cestu k moru. Možno je ale, že srbská vláda len preto rozširuje tento chýr, aby zlý účinok, ktorý nota Srbska vyvolala, rozptýlila. Časopisy tiež proti note a súčasne i proti Uhorsko-Rakúsku píšú. Tak «Malý Journal» píše: «Keby uzavretie konferencie aj nebolo prajné, srbský ľud nestrpí, aby si Uhorsko-Rakúsko dve srbské krajiny osvojilo. Tomu sa *len tešíť máme*, že Uhorsko-Rakúsko neni spokojné s notou, lebo teraz už budú rozprávať bomby srbských bánd, ktoré bude podporovať celá srbská armáda».

Už aj týchto niekoľko chýrov poukazuje na to, že situácia je nebezpečná. Srbsko sa ďalej zbrojí, dostáva už teraz na pomoc ruských kozákov, čo zrejme dokazuje, že Rusko účinnive chce Srbsko podporovať. Dľa chýru, Rusko na západnej hranici robí súrne vojenské prípravy. A početné ruské časopisy hovoria, že keby Uhorsko-Rakúsko aj zvíťazilo vo vojne proti Srbsku, ani vtedy nemôže ustúpiť od európejskej konferencie. Aj na to poukazujú časopisy, že v páde vojny Anglicko a Francúzsko by vedely svoju povinnosť voči Rusku.

Pri takýchto okolnostiach neni divu, že ani naša monarchia sa nemôže nečinne dívať na ustavičné zbro-

jenie sa Srbska. Uhorsko-rakúsky vyslanec belehradský, gróf Forgách 14. marca navštívil srbského zahraničného ministra Milovanoviča a spýtal sa ho, že čo to má znamenať, že tretiu vekovú klasu rezervistov povolali na prehliadku a rozdávali medzi vojakmi zbraň. Milovanovič dal vyhýbavú odpoveď, vyhlásiac, že toto povolanie rezervistov neni namierené proti Uhorsko-Rakúsku.

Jedným slovom, Srbsko chce mať na silu vojnu!

POLITICKÉ CHYRY.

Zrušenie pezinskej voľby.

Posudzujúci výbor snemovne pod predsedníctvom Árpáda *Szentiványiho* pokračoval 12. marca v pojednávaní petície zadanej proti voľbe krajinského vyslanca Milana *Ivanku*, vydržiavanej v Pezinku dňa 3. apr. r. 1907. Popoludní o 1/22. hodine vyhlásil výbor výrok, ktorým voľbu zrušil a drovi Milanovi Ivankovi naložil, aby zástupcovi žalujúcej stránky, budapeštianskemu fiškálovi drovi Júliusovi Moldoványimu 8137 korún pravotných trov, pod farchou exekúcie behom 15 dní zaplatil.

Pri pezinskej voľbe — jako známo — kandidát kresť. ľudovej strany dr. Michal Dömötör, 28 hlasmi bol zostal v menšine proti kandidátovi národnárskej strany drovi Milanovi Ivankovi, lebo národnárske časopisy, zvlášte «Ludové Noviny» a «Slov. Týždenník» pred voľbou ľud fanatisovaly proti uhorskému štátu a poburovaly ho proti úradnej štátnej reči, v ktorej práci im aj národnárski korteši pomáhali. Ba poburoval aj sám kandidát vyslanecstva v svojich programných rečiach, uhorský štát ku takej matke pripodobňujúc, ktorá zo svojich šiestich dietok jednomu všetko dáva, ostatné ale, keď volačo prosia, poličkuje. Maďarskú reč v svojej programnej reči pripodobnil k brechaniu psa a povedal, že Maďari Slovákov tak prenasledujú, ako kopov zajaca.

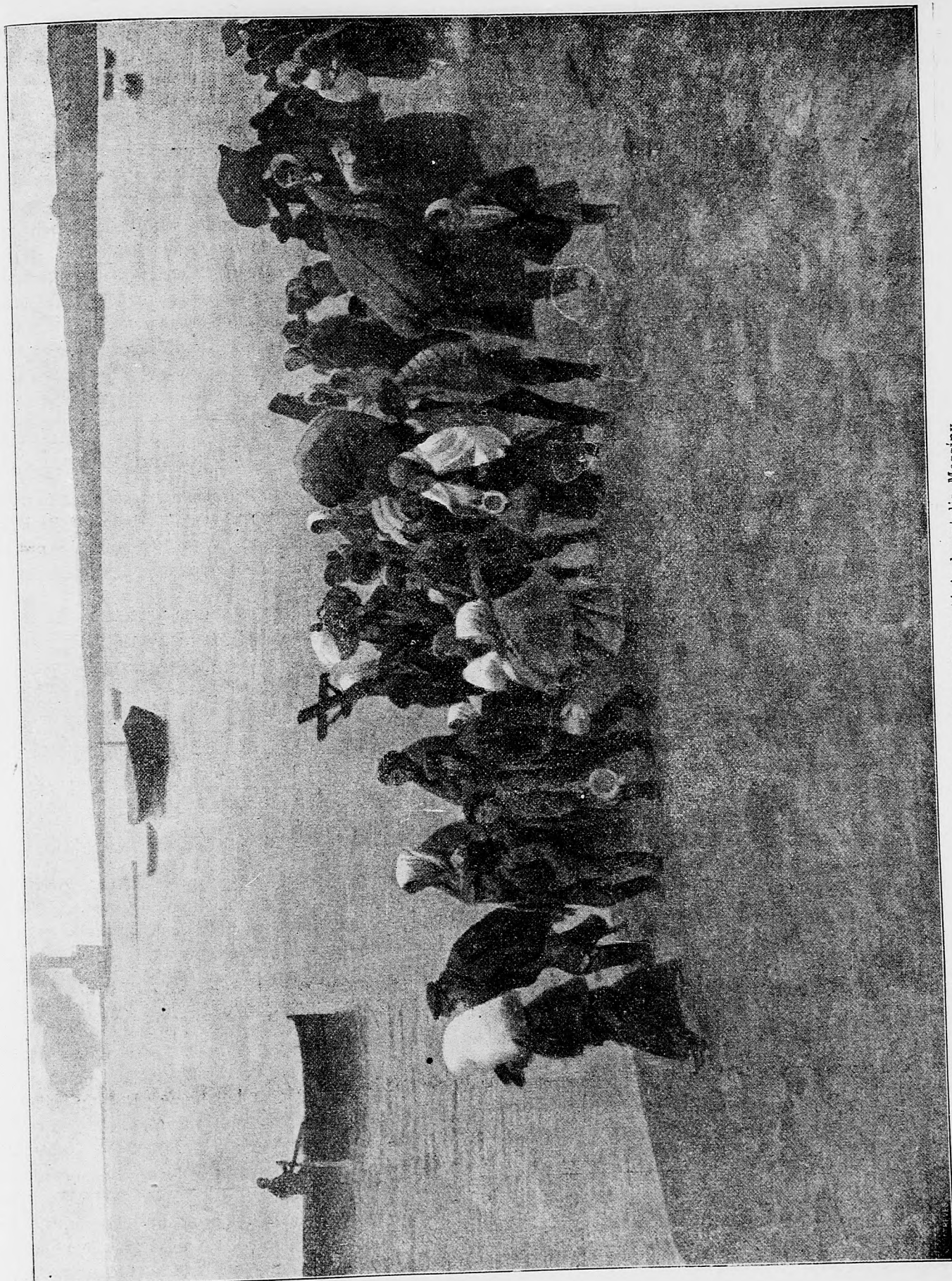
Súdna stolica v Prešporke dra Milana Ivanku pre toto poburovanie posúdila na jednoročné štátne väzenie; tento výrok aj kráľovská tabuľa potvrdila a záležitosť táto je teraz pred kráľovskou kúriou.

adský,
ěného
zna-
ali na
novič
e re-
ojnu!

sed-
12.
olbe
anej
1/22.
zru-
zá-
emu
137
úcie

ran-
28
tovi
ovi,
ové
lud
uro-
ráci
ro-
ro-
tke
tok
ačo
ro-
a a
ujú,

ku
ěné
ula
ov-

Po veľkom zemetrasení utekajúci obyvatelia Messiny.

Národnáriksi voličia pezinského volebného okresu článkami časopisov, plakátami a rečným natolko boli pobúrení, že voličov Dömötörovej strany osočovali, vyhrážali sa im, domy im zababrali, obloky im povybíjali, vinohrady im povytínali, mnohých ubili, ranili, na volbište ich riadnou cestou nepustili, tak že sa voličia Dömötörovskej strany len bočnými cestami mohli dostať do Pezinku. Následkom tohoto všetkého sa voličia Dömötörovej strany báli hlasovať, ba poniektorí sa ani len na ulicu neopovážili vykročiť.

Vyšetrovaním poverený krajinský vyslanec dr. Barnabáš *Buza* v sprievode zástupcu žalujúcich a obhajcu volby osobne, šiel do jednotlivých obcí volebného okresu a blízko 600 svedkov vypočul.

Na základe dát vyšetrovania posudzujúci výbor voľbu zrušil a nariadil, aby aktá cieľom ďalšieho pokračovania predsedníctvu snemovne boli predostreté. V Pezinku bude teda budúci mesiac nová voľba snemového vyslanca.

Konferencia biskupského sboru.

Kardínal knieža primas *Klaudius Vaszary* dňa 16. marca v primiciálnom paláci v Budíne predsedal konferencii biskupského sboru Uhorska. Konferencia pojednávala bežné cirkevno-politické otázky, ako sú: kongrua katolíckeho duchovenstva, autonómia katolíkov Uhorska a pápežský dekret «*Ne temere*».

Hýbu sa freimaureri.

«*Bratia*» freimaureri, alebo ako ich menujú slobodní murári prevádzali minulý týždeň veľkú vakovku v lóži «*Eötvös*» zvanej. Z tejto príležitosti hrozne sa ponosovali ak veľkú škodu im robia katolícke denníky a noviny týždenne vychodia. Ničia vraj tie noviny kultúru a osvetu ľudu a podkopávajú celkom zásady liberalizmu. Na toto sa «*bratia*» freimaureri nemôžu založenými rukami dívať a preto uzavreli, že proti katolíckym novinám založia a vydávajú budú viacej freimaurerských novín. Ku tomu potrebné peniaze zaopatria si sbierkou. Takúto sbierku hneď aj zariadili a pri vakovaní prítomní «*bratia*» freimaureri podpísali ku tomuto cieľu na flaku 600.000 zlatých, teda 1.200.000 korún. Toľko vedia freimaureri obetovať na jejich bezbožné noviny!

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov prijala minulý týždeň celý zákonný návrh o daňovej reforme aj v podrobnostiach. Najbližšie pojednávajú sa bude zákonná predloha o kongruu katolíckeho duchovenstva.

RAKUSKO.

Zahájenie rakúskej ríšskej rady. Minulý týždeň zahájili novú sessiu rakúskej ríšskej rady. Za predsedu vyvolený bol kresťanský socialista dr. *Pattai*. Za podpredsedov vyvolení sú: *Starzinsky*, *Steinwender*, *Zazworka*, *Pernerstorfer* a *Loginja*.

Z CUDZOZEMSKA.

Čo nového v Belehrade? Dľa najnovších správ srbský kráľ *Peter*, všetci ministri a členovia skupštiny stroja sa najbližšie opustiť Belehrad a presťahovať sa do *Kragujevac*. Jednotlivé rodiny opúšťajú tiež hlavné mesto a vzťahujú sa do prostriedku krajiny.

Montenegro a vojna. *Nikita*, knieža Černohory vydržiava jednotajne vojenské porady a pýta za každým peniazom od Srbska.

K našemu vyobrazeniu.

Známo je vôbec, ak hrozným zemetrasením navštívil Pán Boh 28. januára obyvateľov južného Talianska a menovite mestá *Messiny*. Naše vyobrazenie predstavuje nám takých nešťastníkov, ako pod krížom utekajú z mesta.

BESEDNICA.

Prinavrátene cudzého majetku.

Nepočtené sú tie milosti a dobrodenia, ktoré obdržujú zo dňa na deň verní ctiteľia Bohorodičky na jej mocnú prímluvu. Často pomáha Ona spôsobom zázračným, často spôsobom prirodzeným, ktorý sa udal podivuhodne, skoro by som povedal spôsobom zázračným. Uvediem tu príklad zázračného vyslyšania jednej modlitby.

V jednej z hlbokých dolín, ktoré sa tiahnu *Bystricu*, na kraji malej, ale dravej *Bystriny*, stojí chalupka matky *Šidlikovej*. Jej muž bol hajný. Bol on pilný a sporivý človek, ktorý mal vždy niehoľko korún v truhle a častejšie si vkladal peniažky aj do susednej mestskej sporiteľne. Lež bohužiaľ, tento usilovný muž a vzorný hospodár ležal v hrobe už šiesty rok. Po jeho smrti pozostalo majetku predsa toľko, že mu jeho verná manželka mohla postaviť pomník s nápisom: «*Tu odpočívá v Pánu Ignác Šidlik, ktorého krušne oplakáva verná manželka jeho Sabína a päť detí: Antónia, Miloslav, Ivan, Filip a Angela*».

Angela bola dieťaťom boľasti, súc pri smrti otcovej

len dva roky stará, začala postenávať a žiaden lekár nemohol jej pomôcť. Trpela preukrutné bolesti a plakávala po celé noci. Pôverčivé ženy myslely, že nemoc Angely není prirodzená; že jej počarili, porobili zlé ženy a že jej pomôže len jakási začitovanie. Vo svojom zúfalstve siahla Šidliková tiež po tomto pôverčivom a preto hriešnom prostriedku, pravda že bez najmenšieho výsledku.

Ale nie len to, lež do cela niečo iného zapríčiňovalo starosť usužovanej matke. Od smrti jej muža tak sa jej zdalo, jakoby z jej chalupy zmizlo bolo všetko požehnanie, alebo že si Boh, ktorého nevyzpytateľné rídenie nikto na svete nezná, učinil z nej opravdovú mučednicu.

Túto úbohú rodinu stihala rana za ranou.

Rok po smrti otcovej udrel hrom do chalupy a zhorela na nej strecha. O dva roky pozdejšie zabil balvan odtrhnuvší sa zo skalnej steny jej kozu a o nedlho potom prišla povodeň, ktorá odniesla úrodnú príst z istej čiastky tých málo pozemkov a zanesla pieskom jediná jej lúku. — Kolko sa narobila aj s deťmi, kým všetko zas opravila! Nemocná Angela nemohla na poli pracovať. Trvalo to dlho, kým tie pozemky byly popravené a vyrobené na tolko, aby sa na nich opäť mohlo siať a ukázala sa tráva na lúke.

★

Najťažšia rana dostavila sa teprv potom.

Bolo to v máji, keď sa topil sneh v horách. Nebezpečná horská Bystrina sa rozvodnila. Jednúc pod večer povstala v horách hrozná búrka. V údolí panovalo prekrásne počasie, nikto netušil to hrozné nebezpečenstvo, aké sa blížilo. Bezstarostne ľahla si Šidliková na lúžko, súc veľmi unavená dennou prácou. — Najednúc prebudil sa Miloslav zo spánku a zvolal na matku:

— Mamko, nepočujete nič? Hrmí! počujete, ako sa trasú okná?

Matka sa prebudila a počúvala.

Za chvíľku riekla:

— Nerachotí to hrom, ale opäť povodeň! — a vyskočila z postele a vybehla z chyže. Dietky pospiechaly za ňou. Keď otvorila dvere, valil sa už prúd vody do chyže.

— Svätá Anna pomôž! Kde je Angela? Kde je Angela? — volala predesená matka a pospiechala do chyže. Avšak nedostala sa viacej do vnútra. Múry chyže povolily nárazu vln, ktoré niesly so sebou hroznú

skaly a prúdy vód draly sa s hukotom a jačaním do chyže, všetko ničiac a nesúc so sebou. Keď to Šidliková videla, so srdcelomným výkrikom klesla k zemi. Keď by ju neboli Miloslav a Ivan ešte v pravý čas vytrhli z prúdu vln, zaiste by ju byly so sebou odniesly.

Úbohé deti prežily hroznú noc. Bývajúc o samote, byly odlúčené od každého súseda, úzko vedľa nich valily sa rozbúrené, dravé vlny, ktoré odplavily ich sestru Angelu, ich chyžu a všetok ich majetok, pred nimi ale ležala ich matka v trápnom blúznení.

V tomto smutnom postavení padly dietky na kolenná, sopjaly pobožne ruky a zasielaly vrúčne modlitby k nebesám za zachránenie svojej drahej matky. — Ku ránu opadla už voda. Filip a Ivan bežali do doliny, aby priviedli pomoc. Skoro potkali sa s ľuďmi, ktorým oznámili, čo sa stalo v noci. Bez meškania pospiechali niektorí z nich, aby pomohli Šidlikovej a jej dvom starším deťom. Matka ležala niekoľko týždňov u dobrosrdečných ľuďi, ktorí ju všemožne opatrovali.

Trápená súc horúčkou a často aj bdiac volávala na hlas:

— Moja Angelka, moja Angelka! Moje dieťa! Pri-navráťte mi moju Angelku!

Nemocná chcela niekoľko ráz aj vyskočiť z postele s volaním:

— Deti, voda, voda sa žene!

★

Keď matka Šidliková opäť vyzdravela, dala sa do stavania svojej chyže. Chcela mať nový domček na tom istom mieste, kde byly rummy bývalého. K tomu však úrad nepovolil, aby sa vyhlo opätnému nešťastiu a preto vystavila si domček o niečo vyššej, presne vedľa skaly. Na mieste starého domčeka postavila kríž na pamiatku nemocnej Angely, ktorá tu našla hroznú smrť a jej mŕtvolu strašne zohyzenú našli dolu v údolí a tam ju aj pochovali.

Keď ale domček bol vystavený, sobrala sa matka do mesta, aby si vyzdvihla tých niekoľko posledných stoviek, ktoré mala ešte v sporiteľni, lebo murársky majster nebol vyplatený a žiadal svoju mzdu. Priniesla domov deväť stoviek a schovala ich opatrne do komory. Na druhý deň si mal prísť murársky majster po peniaze.

Skoro ráno išla Šidliková do komory, aby vyniesla peniaze a prečítala ich ešte raz. Úzašla nemálo, keď spatrila, že je okno otvorené a v komore neobyčajný

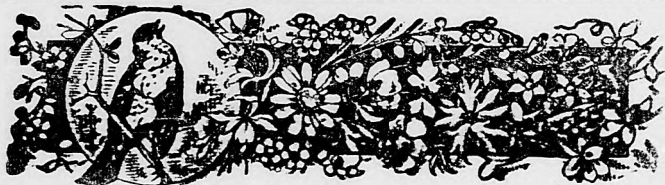
Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szam) na žiadosť stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szam) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára není potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovnenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

neporiadok. Dvere na škryni, v ktorej boli peniaze schované, boli tiež otvorené; na prvý pohľad spatrila úbohá žena, že peniaze zmizly. Plačúc klesla na stoličku. Živo objavily sa jej všetky nehody, ktoré Boh na ňu zoslal od smrti jej muža. Najprv onemocnelo jej dieťa, potom uderil hrom do chyže, zatým mala onú nehodu s kozou, hneď potom prišlo zničenie tých málo jej pozemkov, konečne to hrozné nešťastie, ktoré olúpilo ju o drahé jej dieťa a celý majetok; na šťastie mala ešte peniaze, aby si znovu vystavila domček a teraz aj tie zahynuly. Od tejto chvíle domček neprináležal viac jej, ale murárskemu majstrovi, a kedýkoľvek tomuto príde na um, musela by sa vyzťahovať a odobrať sa do sveta so svojimi dieťkami: s jedným sem, s druhým tam a tá rodina, v ktorej všetci tak vrúcne sa milovali, bola by navždy zničená a roztrúsená.

Také myšlienky mučily dušu ženy tak ťažko zkusovanej a preto horko plakala.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ dňa 14. marca predpoludním osobne zahájil 35. výstavu v budove výtvarného umenia vo Viedni. Na zahájení prítomní boli viacerí arcikniežatá a mnohí veľvyslanci viedeňskí. Professor Weyr pozdravil panovníka, ktorý hovoril, že sa veľmi teší, že po toľkých rokoch opäť osobne môže zahájiť výstavu výtvarného umenia.

Chýry z biskupstva košického. Knieža Ludvík *Windisch-Graetz* a jeho manželka Maria, rod. *Széchenyi* navštívili minulý týždeň osvieteného pána biskupa dr. Augusta *Fischer-Colbrie* a poďakovali sa osobne, že jejich prvorodeného princa pokrstil.

Deň 15. marca slávil zvyčajným spôsobom v hlavnom meste a po celom Uhorsku. Kresťanskí socialisti tiahli o 10. hodine predpoludním v slávnostnom pochode pred sochu *Petőfiho*, kde slávnostnú reč povedal redaktor Karol *Huszár* a na sochu položili veniec.

Surový výrok. Neobyčajne ostrý výrok vyniesol vojenský súd 25. divisie v Darmštadte (Nemecko). — Štyria dragonieri hrali v kasárni karty a iní sa im prizerali. Poddôstojník ich viac rázy oslovil, aby prestali hrať, oni ale neposlúchli. Za tú neposlušnosť odsúdil vojenský súd všetkých štyroch po päť rokov do väzenia. A z tých, ktorí sa prizerali, odsúdili jedného na jeden rok, druhého na 10 mesiacov, dvoch na 6 mesiacov a jedného na 5 mesiacov väzenia.

Zaujímavý pád. V Berlíne jedna 24-ročná dievka, ktorá je vysokej a mocnej postavy a v tvári viac mu-

žovi, ako ženskej podobná, už viac rázy mala na ulici nepríjemnosti s policajtami, ktorí v tom domnení, že je do sukne oblečený muž, ju už nie raz chytili. Ubohá dievka, aby v budúcnosti vyhla takým nepríjemnostiam, prosila predstaveného polície, aby jej dovolil v mužských šatách chodiť. On to z počiatku nechcel urobiť, ale keď teraz dvaja lekári povedali, že tá dievka v ženských šatách môže na ulici dať príležitosť k všeliakým pohoršeniam, jej dovolil, aby sa po mužský šatila.

Strašný následok epilsti. V obci Tótaradác (stolica torontálska) udal sa smutný prípad. — V obci tieto dni zomrel zámožný srbský gazda Ján Zahorec. V smútočnom dome, ako to už obyčajne býva, sišli sa pokrevní a dobrí známi, spolu asi päťdesiat, ktorí celú noc ostali v smútočnom dome, medzi čím si upíjali z doma napálenej pálenky. Do rana vyprázdnilo dva sudy pálenky a asi štyridsiati z prítomných sa na smrť spili. Veľká čiastka z nich ani nevytrezvela, lebo *trinásť o niekoľko hodín zomreli*. — Medzi mŕtvymi je aj vdova Jána Zahorca. Dvadsať sú natoľko chorí, že dľa mienky lekárov *ešte štyria z nich zomrú*. — Príčina tohoto hromadného nešťastia neni ešte odhalená. Možné je, že pálenka bola otrávená, ale možné je aj to, že nešťastníci len následkom nesmiernej pijatiky prišli o život. V obci panuje veľké zdesenie. Kráľovský fískalát v Nagybeeskereku zaviedol vyšetrovanie.

Na loď vpašovaní vystaľovalci. Zo Zomboru oznamujú: Listonoš v obci Osztapár Lázár Danielov spojac sa s jedným človekom z Triestu Jozefom Manosom, dvadsať Švábov a Srbov z okolia Zomboru a Szabadky bez passov chcel poslať do Ameriky. Manos vo Fiume týchto dvadsiatich ľudí v noci vpašoval na jednu loď, kde ich zavrel do komory. Pred odchodom lode ale chlapcov náhodou našli a títo sa priznali, že pomocou listonoša Danielova a Manosa chceli odísť do Ameriky.

Vystaľovanie. Z Beregszászu oznamujú, že na Horniakoch sa vystaľovanie v úžasnej miere šíri. Tohto roku dosiaľ 1289 cestných passov pýtali. Podžupan stolice beregskej Štefan Gulácsy ohľadom na hromadné vystaľovanie, upozornil gazdovské obecnstvo, aby sa už teraz staralo uzavretím kontraktov o pracovnú silu na leto, lebo sa možno obávať, že nastane nedostatok gazdovských robotníkov. — Podžupan vyzval obecných a okresných notárov, aby gazdom, ktorí sa týmto cieľom na nich obrátia, boli na pomoci.

Pustošiaci víchor. Z New-Yorku oznamujú, že v meste Bruckley (štát Arkansas) dňa 9. marca pustošil obrovský víchor, zvaný tornado. Tridsať ľudí prišlo o život, štyridsať bolo smrteľne ranených a hmotnú škodu páchia na jeden million korún. Štvrt kupcov leží v rumoch. Vo víchre povstal oheň a 18 bielych ľudí a 20 Černochoch zhorelo na uhoľ.

Besný pes. Z Belej (pri Baňskej Štiavnici) oznamujú, že tamojšieho železničného strážnika Jozefa Nagya pohrýzol besný pes. — Jozefa Nagya odviezli do Pasteurovho ústavu.

Spadol do studne. Smutný osud stihol v obci Nagyösz (stolica torontálska) gazdu Mikuláša Schneidera. V podnapitom stave sa mu totižto zažiadalo napit čerstvej vody, ale keď vedro fahal zo studne, potočil sa, spadol do studne a utopil sa.

Chýry zo Spiša. O osvietenom pánu biskupovi našom kolujú také chýry, že pojde do Veľkého Váradu za biskupa a k nám že príde dr. Jozef Lányi opát-kanonik veľkováradský. — V našej kapituli sú teraz dve kanonické miesta uprázdnené. Na tieto spomínajú nasledujúcich farárov: poprádskeho, novoveského, markušovského, lubického, podolinského a žegranského aj Fridericha Rolnyho profesora našich klerikov. — V kéžmárku dňa 28. februára zomrel po veľkom trápení tamojší mestský kapitán Eugen Buchalla v 42. roku života svojho. — V Jazersku už tiež bude riadna škola s diplomovaným učiteľom. Teraz je v Magure ešte na Hafku a na Gibely rad, aby si tiež sriadili školu. Každý katolíik by sa po kostole najviac mal starať o školu a na ňu všetko možné obetovať. — V Levoči zo 17. stoloetia pochádzajúci pekný, umelecký vymalovaný kostol a kláštor minoritov, ktorý v októbri minulého roku zhorel, teraz pekne obnovia. Material dá mesto. — V Šmeksi bolo do 21. februára 447 zimných hostí. — V Podolinci tamojšieho dekana farára dr. Martina Pirhallu istý Felix Wittko, tkáč dňa 3. marca večer na fare s kus železom napadol a na hlave ranil. Keď pán dekan o pomoc volal, utiekol ten bezbožník, ale na druhý deň ho chytili a zavreli. Taký zbojník zaslúžil by tú najprísnejšiu pokutu. — Minister výučby sriadenie dievčenskej polgárky v Spišskej Sobote s odobrením vzal v známosť a dovolil, aby v tej škole mníšky učily. Škola sa v septembri otvorí. — Náš podžupanský úrad vydal toho roku, až do konca februára 216 cestovných passov, teda o 159 viac, ako vlni za ten istý čas. — V Novej Vsi istý Móric Eichel (žid) kupec s kurámi zbankrottoval. — Bušovského r. kat. učiteľa Arpáda Duchona vyvolili vo Felsőmecenézefu (stolica Abauj) za učiteľa. — Levočská raffineria spišských majiteľov palárni mala minulého roku 25 tisíc 464 korún čistého osohu. — V Odorine vyvolili za učiteľa Jozefa Hübel, ktorý do teraz v obci Szepesdarócz účinkoval a vo Vyšnej Šunave vyvolili Jána Mestáneka. — Minulého týždňa málo sňahu sa stopilo; Dunajec bol tak zamrznutý, že ešte aj s farchami bolo možno na ľade ísť. — V našej stolici je 245 ľudových škôl, a síce 9 štátnych, 1 stoličná, 11 obecných, 154 rímsko katolíických, 17 gréckokatolíických, 44 evanjelických, 8 židovských a 1 spoločnostná. V 168 týchto škôl je učebná reč výlučne maďarská, a síce v 113 rímsko katolíických, v 8 grécko katolíických, v 28 evanjelických a vo všetkých nenáboženských.

Ružomberské zvony. Mesto Ružomberok je na tolko zadlžené, že prírázka na tento rok bude 164%. Aby tedy mestská rada dôchodky zväčšila, do rozpočtu medzi príjmy vzala 1100 korún dôchodku zo zvonov. Tak teda veža i so zvonami katolíického kostola je

týmto vyslovená, ako majetok mestský; nasledovne, keď mesto nebude stačiť úroky od dlžôb platíť, dozijú sa Ružomberčania, že počujú bubnovať: Dáva sa na známosť, že veža, ktorá je ku katolíickemu kostolu pribudovaná, i so zvonami na verejnej licitácii sa predávať bude! — Dosiaľ tento dôchodok zo zvonov osobytne pod menom «zvonová kassa» bol spravovaný a k udržaniu kostola upotrebený. Ružomberskí katolíici spia!

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske rady.

Nízke ovocné stromy. U nás dochovávajú sa stromy len vysokokmenné, to jest také, ktoré majú aspoň na dva metre vysoký kmen; polokmenné stromy, u ktorých sa koruna začína na $\frac{3}{4}$ —1 meter sú u nás zriedkavé.

Keď sa opýtame zahradníkov, prečo len vysokokmenné stromy dochovávajú, odpovedia nám, že sú také stromy úhľadnejšie a že aj najviac ovocia donášajú. V istých pádoch je vysokokmenný strom dozaista najprimeranejším, ako na príklad pri cestách. Druhá príčina, ako by vysokokmenné stromy väčší úžitok donášaly, nemá základu. V krajinách, kde sa ovocinárstvom riadne zaoberajú, dochovávajú výlučne len polokmenné stromy.

Že by vysokokmenné stromy na istej ploche možný najväčší dôchodok donášaly, to sa nedá odôvodniť a nemá istého základu. Pravda je síce, že v rokoch, na ovocie úrodných, má vysokokmenný strom najviac ovocia, len že úroda nemôže sa ceníť len dľa množstva. Ohľad sa musí brať nie len na množstvo, lež aj na jakosť; však je to ohromný rozdiel, či predáme jednu hrušku za krajciar, alebo za 10 krajciarov. — Vo Francúzsku, v Anglicku, v Dánsku a najnovšie aj v Nemecku dávajú prednosť polokmenným stromom.

Prečo sa má dať prednosť polokmenným stromom pred vysokokmennými, o tom sa možno presvedčiť z nasledujúcich okolností:

Polokmen prv donáša ovocie. Ku vývinu polokmenu od vysádzania je treba 3—5 rokov, kdežto vysokokmenný vyvinie sa len za 6—8 rokov a čas je peniaz.

Ponevác pomerne viac lístia má, má aj vyvinutejšie ovocie. Možno, že to mnohým nenapadlo, aký vplyv má listie na jakosť ovocia, len treba sa o tom presvedčiť a výsledky nás prekvapia.

Ponevác je ovocie blízko k zemi, býva odrážajúcim teplom od zeme viac ohrievané a tým vyvinutejšie.

Vetry a víchor nemôžu ani stromu, ani ovociu uškodiť. Koľko ovocia padá z vysokého stromu pri prudkom vetre? — Dozaista že o veľa viac, ako z nízkeho.

S polokmenu môže sa ovocie obrať o mnoho ľahšie, ako z vysokého.

Prehliadka korún a spozorovanie úrazov stromu je snadné.

Všetky práce, ako čistenie, orezávanie môžu sa s veľkou úsporou času vybaviť.

To sú také výhody, ktoré sú povšimnutia hodné. Mimo toho treba aj na to ohľad brať, že polokmeny riadnejšie zarodia a môžu sa aj hustejšie sadiť, ako vysokokmeny.

Keď ovocné stromy sadíme preto, aby nám čím viac dobrého ovocia donášaly, sadme teda také, ktoré tejto požiadavke zodpovedia a ktoré sa dajú najľahšie opatrovať.

DOPISY.

Richvald (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Kresťan»-e.

Dňa 14. februára večer o šiestej hodine usporiadal náš katolícky mládenecký spolok veľmi peknú fašiankovú zábavu. Program zábavy bol nasledujúci:

1. Spolkový gramofon zahral dva pekné marše.
2. Miestny farár, ako predseda spolku, pozdravil maďarák a slovenský prítomných hostí.
3. Mládež spievala pápežskú hymnu.
4. Ondrej Michna mládenec šikovne predniesol sólový výstup «Všade bol» od Pavloviča.

5. Divadelné predstavenie, Predstavilo sa: «Na silu sa stal lekárom», veselohra v troch dejstvách od Moliér-a. Osoby boli: Klačianskeho predstavil Jozef Michna, Boženu Anna Kovalčík, Miloslava Smutného Ondrej Smolen, Krivokláta Sebastian Bombara, Zuzku Maria Duda, Kalinu Ondrej Bača, Jána Ján Irha, Mišu Jozef Koprúšak, Dorku Anna Zsemjanek, Sýkoru Ján Kovalčík, Pálku Ján Michna Šimurda, Divadlo sa vydarilo. Vďaka zato našemu šikovnému a usilovnému pánu učiteľovi Jozefovi Oravec, ako aj našim mladým herecom, ktorí — do ohľadu berúc, že len prvý raz vystúpili, ba čo viac, také dačo ešte nikdy ani len nevideli — dosť dobre hrali. Najväčšej pochvaly sú hodní Maria Duda a Sebastian Bombara, ktorí už aj týmto prvým výstupom dokázali svoju šikovnosť.

6. Po predstavení prednášalo sa na gramofone niekoľko pekných maďarských, slovenských a poľských piesní.

7. Mládež spievala uhorsko-národnú hymnu.

8. Pán farár sa poďakoval hosťom za návštevu, pánu učiteľovi za unovanie a hercom za usilovnosť.

9. Na konci sa ešte aj miestny rychtár Sebastian Režnický poďakoval cudzím hosťom za milú návštevu. Mali sme totiž aj cudzích hostí a to v neočakávanom počte, bolo ich asi 30. Medzi inými so svojou návštevou nás poctil i staroveský pán zverolekár so svojou manželkou. Medzi nami bol a až do konca vytrval i náš pán notár z Lipníka, ktorý sa o všetko dobré a vznešené zaujíma. Ešte aj poľských hostí sme mali; tu bol totiž nižnošromovský pán farár so svojim učiteľom

a jeho manželkou. Učiteľov bolo päť, učiteľiek tiež toľko. Po divadle pri tej najlepšej nálade zabávalo sa obecnosť až do štvrtej hodiny ráno. Bola to tak krásna, spokojná zábava, akej v Magure ešte ani v jednej obci nebolo. Prijem obnášal 58 korún; čistý ošoh bol ale len 22 korún.

Náš osvietený pán biskup s radosťou vzal významnosť utvorenia nášho katolíckeho mládeneckého spolku a v tej istej nádeji, že náš spolok svojmu povolaniu, ktoré je: «mládež v mravnónáboženskom a vlastenec-kom duchu vzdelávať» zodpovie, vďačne prijal ochran- nictvo nášho spolku.

Náš spolok obdarili najnovšie: Karol Faigel staro- veský apatekár s 2. korunami a pani poštárka so Šmr- džonky s 1. korunou. Pán Boh zaplať! — Prosíme aj iných o láskavú podporu, lebo výdavky naše sú veľké, len sám gramofon stojí 160 korún okrem platní.

Ostatné fašiangy sme aj toho roku mali veľmi krásne. Bola 40-hodinová pobožnosť. V nedeľu, ponde- lok a utorok bola totiž prevelebná Sviatosť Oltárna k verejnej poklone vyložená a od ľudí cez celé tri dni aj usilovne navštevovaná. Po všetky tri dni mali sme večer aj litánie k božskému Srdcu Ježišovému s ká- zňou o Sviatosť Oltárnej. — Krčmy boli prázdne v obci bolo ticho. Niektorí aj ku svätým sviatosťam pristúpili.

Toho roku už viacerí išli od nás do Ameriky a zaiste ešte aj iní pôjdu. Ovsu máme hodne na predaj, len že niet kupca. Iné roky hŕfne prišli k nám nemci a poliaci na ovos, teraz sa ale nik neobzre. Toho roku nebude u nás košiaru na ovce; na miesto toho sa statky budú brať na pašu, pravda aj cudzích obcí. Onedlho majú terajší gazdovskí majitelia bývalého Hercovho majetku niekoľko tisíc kusov stojáceho smrekového dreva predaj.

Na teraz niet u nás inšieho nového. Jestli sa zase niečo zaujímavého stane, znovu zaraz upovedomím ct. čitateľov milého «Kresťana».

S kresťansko-ludáckym pozdravom

Úd katolíckeho mládeneckého spolku

Odkazy redakcie.

Švablik P. Neisté chýry nemôžeme donášať. Otá- zočný pán už vyše roka kreše zaosky vo večnosti.

dr. Nyitra. Prosíme aj ďalej o dopisy.

S. K. N. S. Budúce.

Členov tretieho radu svätého Františka jubí- lárna púť do svätej zeme. Svätou Kongregáciou dňa 20. novembra 1906. na päť rokov udelenými privile- giami opatrení, pri schvalujúcom a podporujúcom usro- zumení najdôst. biskupského sboru Uhorska, s dovolením Generála radu sv. Františka, pre členov tretieho radu sv. Františka sriaďujeme *jubilárnu púť* do sv. zeme od 20. augusta do 23. septembra 1909. trvajúcu, na ktorej každý katolícky veriaci krajiny súčasťou sa môže. Od-

chod z Budapešte 20. augusta. — Návrat 22. septembra. Smer cesty: Budapešť—Triest—Alexandria—Caifa—Jaffa—Jerusalem—Bethlehem sv. Ján—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapešť. Cena: I. trieda 672 kor. 40 hal. II. trieda 516 korún 50 halierov. III. trieda 299 korún 10 hal. Prihlásiť sa možno: U kommissariatu sv. zeme Budapešť, II. okres, Margit-körút 23. P. Ferdinand Kaiser, kommisár sv. zeme; P. Leonárd Tréfan, redaktor Posla sv. Františka; Karol Zsekó redaktor «Stromu Serafického»; P. Kapistrán Havas budínsky správca tretieho radu sv. Františka, jubilarnej púte riaditeľa.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele, jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad to ešte aj nie je sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 13. márcia.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 27·55—28·90, stolnobelohradská K 27·40—28·55, peštianska K 27·45—28·60, banátska K 27·50—28·90. — *Raž*: prvotriedna K 20·85—21·00, druhotriedna K 20·70 do 20·80. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·80—18·00, druhotriedny K 17·40—17·70. — *Proso*: K 13·75 do 14·60. — *Ovos*: prvotriedny K 17·90—18·30, druhotriedny K 17·50—17·80. — *Kukurica*: K 15·00—15·35. *Repica*: K 31·50—32·50.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	20·90	20·50	20·10	19·70	19·30	18·70	18·00
		č.	7	7½	8		
		K	16·60	14·60	8·40		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·80, hrubé K 6·80.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·00—21·25, fazuľa strakavá K 14·00—14·25. — **Hrach:** nelúpaný, čistý K 28·00—33·00, lúpaný K 24·00—46·00. — **Šošovica:** čistá K 30·00—50·00. — **Konopné semä:** K 18·00 do 19·00. — **Mak:** K 45·00—48·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 108·00—110·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 150·00—151·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 126·00—127·00, 3-kusová K 132·00—133·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 130·00—140·00, lucerna jasnozrná K 130·00—140·00 za 100 kg.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 16·00 do 16·50, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 16·00—16·50 po 50 kilogramoch.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 36·00, fiumánsky White-Star (***) K 30·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·50 do 80·00, kockový K 81·50—, žltý K 79·50—80·00 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom 176·25 do 177·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 51·00—51·50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·30—5·40, žlté K 6·30—6·40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 97—98, od Tisy K 95—96, sedmohradské K 94—95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Lekvár: srbsky (z r. 1907.) K 24·50—25·50, bosenský (z r. 1907.) K 30·50 po 100 kilogr.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·70—1·80 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2·60—3·40, sliepky na polievku K 3·40—4·40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2·60—2·80, k vareniu K 1·60—1·90, syr 10—12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

PODIVNE LACNÉ PLOTY!

Domáce dôroby!

Zriedkavej jakosti.

Veľmi ľahko k upotrebeniu.

Mepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostížiteľnú zvláštnosť.

Dôrob z horgaňovaného drótu. — Zabariť netreba.

Cena štvorcovho metra od 30 hal. vyšej.

K objednaníu u vylučného dorabateľa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavýbolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..

Bolenie zubov

proti bolestiam hlavy, chrbta, drieku, pichaniu hoku vždy nam pomohol Fellerov Elsa-Fluid. Jeden tucet na príjmu 5 K. Objednajte si u Eugena V. Felleru v Stubici Kostolná-úlica 18. (st. Zahrebská.)
Frici.

Rušeň!

!!! S 18 prvým vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvirelej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroj k umlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lanko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiniam.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podávajú.

Cenník s obrázkami na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Pri objednávkách na naše ohlasy,
prosíme odvolávať za vždy na náš
časopis.

Lacné české perie.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9-60, lepsié 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s lobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolené jestli sa postové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Singerové

šijáce stroje ku každému cieľu pri garancii. Zarovnak aj viborné mluviace stroje a dasky

k dostaniu najlacnejšie u

Josefa Haban

mechanika

v Budapešti Almásy-tér 14.

Obrázkový cenník na žiadosť zdarma.

Kto potrebuje

SEMENÁ

hospodárske, zahradné alebo lesné, nech žiada na dopisnici obrázkový cenník, prv nežli si inde objedná. Dvorný doprater J. kr. V. knež černoehorského

JINDRICH VANEK, PRAHA

odborný semenársky obchod

Václavské nám. 13

„u zlaté husy“.

Vážna vec**Trpiacim na žalúdok!**

Nedostatok chutnania, bolenie žalúdka, napinanie, slabosť žalúdka, neriadne trávenie, hlavybôl, bezsnosť a bezkrvnosť adt. zastavujú naskutku kvapne svetochyné, povodné

BRÁDY-ho žalúdkové kvapky

Mnoho tisíc listov poda kovania a uznania.

Mala flaška s navodom upotrebenia 80 hal., veľká flaška 1.40 K dostaniu v každej lekárni. — Hlavný sklad:

C. Brády lekárneň ku „Kráľ'ovi Uhorska“

Viedeň, I., Fleischmarkt 1.,

Depot 212. Sklad z kadiál

na žiadosť zdarma pošlú

zanimavú „Špecialbrošúru“.

Po odoslani 5 korun 6 ma-

lých flašiek, po odoslani

4.50 kor. 8 veľké flašky

zaslelajú sa franko.

Varujme sa pade-
lanin BRÁDY-ho
žalúdkové kvapky
opatrené ma ju
bičvyš označenou
ochraunou z nam-
kou a podpisom.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkanyni červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 18 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovnou lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. S. Benisch v Deschenitz číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

BRÁZAY**BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH**

Ako najlepší a nevyhrutefne potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všade k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administračia

„KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28